

Inzicht in de diergezondheidsstatus van Nederland

Veel veehouders weten heel goed welke dierziekten er wel of niet spelen op hun bedrijf en houden hun statussen nauwlettend in de gaten. Maar weet u ook hoe we er landelijk voor staan? De GD onderzoekt eens per twee jaar de status van een aantal belangrijke infectieuze aandoeningen in de Nederlandse veehouderij. Wat houdt deze 'specifieke monitoring' in, en wat zijn de resultaten?

Het doel van de onderzoeken, die gedaan worden met financiering van het Productschap Zuivel en het Productschap Vee en Vlees, is om te bepalen op hoeveel procent van de Nederlandse melkleverende en niet-melkleverende rundveebedrijven een bepaalde infectieuze aandoening voorkomt. Het gaat hierbij om ziekten als Neospora, Salmonella, IBR, BVD en leptospirose. De sector bepaalt op welke ziekten de onderzoeken zich richten. Hierbij speelt de hoeveelheid schade die een ziekte aanricht een rol en of de ziekte van dier op mens overdraagbaar is (zoönose), maar er wordt ook gekeken naar de mogelijkheden die er zijn om een ziekte te bestrijden. Afgelopen jaren is onder andere de landelijke status van ziekten als Salmonella, IBR, BVD, en leptospirose onderzocht.

Willekeurige steekproeven

Het onderzoek naar de mate waarin een bepaalde ziekte voorkomt gebeurt op basis van willekeurige steekproeven op melk-

verende en niet-melkleverende bedrijven die, indien van toepassing, een niet-vrije status hebben voor de desbetreffende ziekte. In de uiteindelijke berekeningen wordt vervolgens rekening gehouden met het aantal bedrijven dat gecertificeerd vrij is van de ziekte, om zo tot een landelijk gemiddelde te komen. Op melkveebedrijven kunnen veel onderzoeken worden gedaan in tankmelk. In de andere gevallen wordt bloedonderzoek gedaan, waarbij het aantal en de leeftijd van de te onderzoeken runderen per ziekte verschilt. Veehouders nemen vrijwillig deel en hoeven de kosten van de dierenarts

en de laboratoriumonderzoeken niet te betalen. Deelnemers ontvangen hun eigen uitslagen en krijgen zo inzicht in de status van de betreffende dierziekte op hun bedrijf. De resultaten van alle deelnemende bedrijven worden uiteindelijk anoniem verwerkt tot een overzicht waarin duidelijk wordt bij hoeveel procent van de rundveebedrijven in Nederland de betreffende ziekte voorkomt.

Leverbot kwam voor op 49,7 procent van de zoogkoebedrijven

Trends zichtbaar maken

De GD voert de specifieke monitoring al sinds 2002 uit. Hierdoor zijn ook trends in de tijd zichtbaar; komt een bepaalde ziekte meer of minder voor dan voorheen, of blijft de status ongeveer gelijk? Inzicht in deze ontwikkeling is voor de sector uiteraard van belang. Zo is het voor de sector goed om te weten hoe de situatie in Nederland is als het gaat om IBR en BVD, gezien de export naar omliggende landen met verplichte bestrijdingsprogramma's voor deze infectieziekten. De resultaten van de specifieke monitoring (dat wil zeggen, de landelijke gemiddelden) worden dan ook altijd bekendgemaakt aan de sector, zodat het beleid eventueel kan worden aangepast.

Resultaten 2013-2014

Enkele resultaten van de specifieke monitoring over 2013-2014:

Melkleverende bedrijven

- **BVD** Landelijk gezien was er op basis van bloedonderzoek bij jongvee op 13,6 procent van de melkveebedrijven een indicatie van BVD-viruscirculatie. Dit percentage is vergelijkbaar met de pre-

Als sinds 2002 houdt de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) zich intensief bezig met de uitvoering van de diergezondheidsmonitoring in Nederland. Hiervoor werken wij intensief samen met onder andere de diersectoren, de zuivel, het ministerie van EZ, dierenartsen en veehouders. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring oplevert. Samen werken we aan diergezondheid in het belang van dier, dierhouder en samenleving.

valentie die gevonden is in 2011.

Uit tankmelkonderzoek is gebleken dat op 71,5 procent van de niet-BVD-vrije bedrijven gemiddeld meer dan 30 procent van de melkgevende dieren antistoffen voor BVD heeft. Dit geeft aan dat een groot deel van de melkveebedrijven in Nederland te maken heeft gehad (of nog te maken heeft) met BVD.

- **Schmallenbergvirus** Uit tankmelkonderzoek is gebleken dat op 95,8 procent van de melkveebedrijven in Nederland de melkkoeien nog steeds veel antistoffen hebben en goed beschermd waren tegen schmallenbergvirus.
- **Leverbot** Uit tankmelkonderzoek op antistoffen is gebleken dat leverbot op 24,4 procent van de melkveebedrijven in Nederland voorkomt. Dit percentage is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Niet-melkleverende bedrijven

- **BVD** Landelijk gezien was er op 19 procent van de niet-melkleverende bedrijven een indicatie van BVD-virus-circulatie op basis van bloedonderzoek bij jongvee. Dit percentage is vergelijkbaar met de prevalentie die gevonden is in 2011.
- **Salmonella** Salmonella kwam in 2013 op 9,5 procent van de niet-melkleverende bedrijven voor, op basis van bloedonderzoek bij jongvee. Dit percentage is vergelijkbaar met voorgaande jaren.
- **Leptospirose** Landelijk komt leptospirose op slechts 0,8 procent van de niet-melkleverende bedrijven voor; dit percentage is stabiel.
- **Leverbot** Voor het onderzoek naar leverbot zijn van de onderzochte bedrijven de runderen op leverbot-antistoffen

getest vanaf de leeftijd van twee jaar. Vanwege de rol van weidegang in leverbotinfecties zijn alleen zoekgebieden in het onderzoek opgenomen. Leverbot kwam op 49,7 procent van de bedrijven voor.

Onderzoek in 2015-2016

Komend stalseizoen benaderen we opnieuw veehouders voor deelname aan onderzoeken in het kader van specifieke monitoring

Als u in deze stalperiode wordt benaderd voor deelname aan een onderzoek, stellen we uw medewerking erg op prijs. Voor de door u geïnvesteerde tijd krijgt u inzicht in de status van een bepaalde ziekte op uw bedrijf en voor de sector levert het belangrijke informatie op.